

РЕЦЕНЗІЯ

на дисертаційну роботу Скакуна Вадима Михайловича на тему:
**«ОПТИМІЗАЦІЯ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ЛІНІЙ
БАТЬКІВСЬКИХ КОМПОНЕНТІВ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ГІБРИДІВ
КУКУРУДЗИ В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ»**
представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії за
спеціальністю 201 «Агрономія»
галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

Актуальність. Дисертаційна робота присвячена проблематиці дослідження та наукового обґрунтування елементів технології вирощування ліній – батьківських компонентів та інноваційних гібридів кукурудзи зернової в умовах Центрального Лісостепу України. Обрана здобувачем тематика є перспективною та актуальною, особливо з огляду на необхідність нарощування внутрішнього потенціалу виробництва продукції рослинництва в Україні, де кукурудза зернова посідає чи не найголовніше місце серед зернових злакових культур. Враховуючи, що гібридний склад є основою поліпшення продуктивності культури, дослідження з оптимізації елементів технології вирощування ліній – батьківських компонентів та сучасних гібридів кукурудзи інтенсивного типу для конкретних агроекологічних умов безсумнівно є актуальними та мають високу науково-практичну цінність.

Наукова новизна та практична цінність. Дисертаційна робота Скакуна В.М. характеризується науковою новизною та практичною цінністю. Здобувачем вперше встановлено вплив густоти стояння рослин на процеси росту і розвитку, а також формування біометричних показників рослин новостворених ліній – батьківських компонентів та гібридів кукурудзи різних груп стиглості; встановлено вплив біометричних показників інбредних ліній та гібридів на урожайність насіння та зерна кукурудзи; встановлено вплив фотосинтетичних показників на продуктивність інбредних ліній та гібридів кукурудзи; встановлено вплив густоти стояння рослин на формування показників структуриврожайності ліній – батьківських компонентів та гібридів кукурудзи; визначено вплив структурних показників на урожайність насіння ліній та зерна гібридів кукурудзи; визначено вплив технологічних заходів на економічну ефективність вирощування ліній – батьківських компонентів та гібридів кукурудзи за різних елементів технології. Подальшого розвитку набула технологія вирощування ліній – батьківських компонентів та гібридів кукурудзи різних груп ФАО в умовах Центрального Лісостепу України.

Визначено вітчизняні лінії–батьківські компоненти та гібриди кукурудзи різних груп ФАО з підвищеним урожайним та адаптивним потенціалом для умов Центрального Лісостепу України. Рекомендовано оптимальну густоту стояння рослин ліній–батьківських компонентів та гібридів кукурудзи різних груп ФАО для забезпечення максимального врожаю насіння та зерна культури.

Впровадження результатів дисертаційного дослідження виконано в умовах сільськогосподарського виробничого кооперативу «ПЕРЕМОГА» с. Клепачі, Хорольський р-н, Полтавська обл. на площі 40 га.

Апробація результатів дисертації. Результати досліджень та основні положення дисертації у 2019–2023 рр. доповідалися на наукових конференціях та вчених радах науково-дослідних установ України.

Ступінь наукової обґрунтованості результатів, сформульованих у дисертаційній роботі. Наукові положення дисертаційної роботи одержано в результаті виконання польових і лабораторних досліджень, виконаних у повній відповідності сучасним стандартам дослідної справи в агрономії. Представлені на захист матеріали повною мірою обґрунтовані, достовірність одержаних результатів і сформульовані на їх основі висновки не викликають сумнівів.

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота виконана і написана здобувачем особисто. Наукові положення, сформульовані у висновках і рекомендаціях, а також матеріали роботи, винесені на захист, є результатом особистої науково-дослідної роботи аспіранта.

Відомості про дотримання академічної доброчесності. Дисертаційна робота виконана з урахуванням сучасних вимог академічної доброчесності. У результаті перевірки дисертаційної роботи на наявність плагіату у системі Unichеска академічного плагіату не виявлено.

Структура і зміст дисертаційної роботи.

Дисертаційна робота має наступні структурні елементи: анотації, зміст, вступ, 6 розділів, висновки, рекомендації для виробництва, додатки. Загальний обсяг роботи – 175 сторінки комп'ютерного набору.

У вступі наведено відомості щодо актуальності теми, зв'язку роботи з науковими програмами, планами, темами, сформульовано мету та завдання досліджень, наведено характеристику методів досліджень, відомості щодо наукової новизни та практичного значення результатів роботи, особистого внеску здобувача, апробації результатів роботи та публікацій.

Перший розділ дисертаційної роботи містить літературний огляд щодо ступеня вивченості поставлених наукових завдань в Україні та світі, окреслює сучасні тенденції та проблеми агротехніки вирощування ліній – батьківських компонентів гібридів кукурудзи.

У другому розділі дисертаційної роботи здобувач детально описує ґрунтово-кліматичні умови, методiku та агротехніку виконання досліджень.

Методика описано у відповідності до чинних вимог, що забезпечує відтворюваність дослідження за необхідності.

Третій розділ дисертаційної роботи присвячений вивченню та аналізу результатів біометричних вимірювань рослин кукурудзи залежно від досліджуваних факторів. Враховуючи той факт, що біометрія є однією з основ селекційної роботи, дослідження впливу агротехнологічних чинників та генотипових особливостей культури на параметри росту і розвитку рослин є цілком логічними.

Четвертий розділ дисертаційної роботи здобувач присвятив детальному аналізу фотосинтетичних параметрів асиміляційного апарату рослин кукурудзи, оскільки саме ефективність фотосинтетичної діяльності визначає кінцеву продуктивність агрофітоценозу.

П'ятий розділ дисертаційної роботи є основним. У ньому здобувач наводить результати аналізу продуктивності досліджуваних ліній – батьківських форм гібридів кукурудзи зернової та інноваційних гібридів залежно від агротехнічних чинників, здійснює наукове обґрунтування раціональної технології вирощування для умов Центрального Лісостепу України.

У шостому розділі наведено розрахунок економічної ефективності вирощування ліній – батьківських компонентів і гібридів кукурудзи зернової різних груп стиглості. Підводять підсумок дисертаційної роботи висновки та рекомендації для виробництва, які здобувач надає у повній відповідності до результатів науково-дослідної роботи.

Зауваження та побажання до дисертаційної роботи:

- 1) У тексті дисертаційної роботи присутні незначні орфографічні та граматичні помилки.
- 2) Є помилки в оформленні списку літератури.
- 3) Кегль шрифту за текстом дисертації неоднаковий, в одних місцях 12, в інших – 14.
- 4) Сторінка 40 – аббревіатури ЗКЗ та СКЗ повинні мати пояснення або в переліку аббревіатур, або при першій згадці в тексті роботи.
- 5) Сторінка 77: «Сходи, 3-5 листків, 7 листків, 11 листків, цвітіння, молочна стиглість, воскова та повна стиглість зерна». Вимагають пояснення наступні моменти: яким чином фіксувалися фази саме 7 та 11 листків? Враховуючи ріст і розвиток культури, доцільніше говорити про фази 5-7 листків, або 7-8 листків, оскільки практично важко фіксувати чітку фазу з фіксованою кількістю листків культури. Фаза «цвітіння» вимагає пояснення – цвітіння чого? Жіночого чи чоловічого суцвіття?
- 6) Сторінка 79: «Результати обліку врожаю піддавали дисперсійному аналізу та статистичній обробці на персональному комп'ютері з

використанням спеціальної прикладної програми Microsoft Office Excel (Statistica)». Здобувач повинен знати, що MSExcel та програмний продукт Statistica – абсолютно різні речі.

7) Сторінка 91: «Достатньо високий коефіцієнт кореляції між висотою прикріплення верхнього (продуктивного) качана й урожайністю ($r = 0,383...959$)» - яким чином коефіцієнт кореляції 0,383 можна назвати високим? Якою методикою інтерпретації величини коефіцієнтів кореляції керувався автор роботи?

8) Сторінка 97: «Лінії регресії гібридів Зедан 26 та Зедан 28 (ФАО 240 та 260) були майже прямолінійні, що свідчить про пряму залежність висоти кріплення качана і урожайності зерна у цих гібридів». Деяко помилкова інтерпретація. Це свідчить про невдалий підбір здобувачем математичної моделі за вхідним набором даних. Потрібно було брати не поліноми, а лінійні моделі.

9) Бажано було б виконати аналіз енергетичної ефективності вирощування ліній – батьківських компонентів і гібридів кукурудзи для отримання більш повної картини ефективності пропонованих агротехнологічних прийомів і їх доцільності з точки зору ресурсозбереження.

10) Чому кількість висновків за результатами дисертаційної роботи не відповідає поставленим завданням?

11) У рекомендаціях не вказують фактичні цифри максимальних врожайностей, які було отримано під час виконання роботи. Вказується інтервальний діапазон, на який може очікувати агровиробник.

Однак, наведені зауваження не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи Скакуна Вадима Михайловича.

Загальний висновок.

Дисертаційна робота Скакуна Вадима Михайловича «Оптимізація елементів технології вирощування лінії – батьківських компонентів та інноваційних гібридів кукурудзи в умовах центрального лісостепу України» є завершеною оригінальною науковою працею, що відзначається науковою новизною, важливим теоретичним і практичним значенням, та виконанням на належному науково-методичному рівні. Здобувач має високий рівень фахової підготовки, що дозволяє йому правильно й глибоко трактувати результати отриманих досліджень і трансформувати їх в технології для практичного використання.

На основі викладеного вище, враховуючи актуальність теми досліджень та отримані автором наукові результати, які підтверджені достатнім обсягом публікацій та апробовані в умовах виробництва, вважаю, що дисертаційна

робота відповідає Постанові Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 щодо здобуття наукового ступеня доктора філософії та вимогам до оформлення дисертації, затвердженими наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40, а її автор Скакун Вадим Михайлович заслуговує присудження наукового ступеню доктора філософії за спеціальністю 201 Агронісія (20 Аграрні науки та продовольство).

Рецензент – доктор с.-г. наук,
старший науковий співробітник
відділу зрошувального землеробства
та декарбонізації агроєкосистем
Інституту кліматично орієнтованого
сільського господарства НААН

Підпис Лиховида П.В. засвідчую
провідний спеціаліст по кадрах

Павло ЛИХОВИД

Марина ТОМНИЦЬКА

Інститут кліматично орієнтованого сільського господарства НААН, м.Одеса

Онлайн сервіс створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

ПРОТОКОЛ

створення та перевірки кваліфікованого та удосконаленого електронного підпису

Дата та час: 09:15:45 06.02.2024

Назва файлу з підписом: retsenziia_Lykhovyd_Skakun.pdf.asice

Розмір файлу з підписом: 286.4 КБ

Перевірені файли:

Назва файлу без підпису: retsenziia_Lykhovyd_Skakun.pdf

Розмір файлу без підпису: 386.5 КБ

Результат перевірки підпису: Підпис створено та перевірено успішно. Цілісність даних підтверджено

Підписувач: ЛИХОВИД ПАВЛО ВОЛОДИМИРОВИЧ

П.І.Б.: ЛИХОВИД ПАВЛО ВОЛОДИМИРОВИЧ

Країна: Україна

РНОКПП: 3358314217

Організація (установа): ФІЗИЧНА ОСОБА

Час підпису (підтверджено кваліфікованою позначкою часу для підпису від Надавача): 09:15:08 06.02.2024

Сертифікат виданий: КНЕДП АЦСК АТ КБ "ПРИВАТБАНК"

Серійний номер: 5E984D526F82F38F0400000021FA240180B67704

Тип носія особистого ключа: ЗНКІ криптомодуль ІІТ Гряда-301

Серійний номер носія особистого ключа: 011

Алгоритм підпису: ДСТУ 4145

Тип підпису: Кваліфікований

Тип контейнера: Підпис та дані в архіві (розширений) (ASiC-E)

Формат підпису: З повними даними ЦСК для перевірки (CAdES-X Long)

Сертифікат: Кваліфікований

Версія від: 2023.12.21 13:00